

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

การวิจัยเรื่อง “ความรับผิดชอบต่อสังคมในการนำเสนอข่าวหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันในประเทศไทย” เป็นการวิเคราะห์ข่าวจากข่าวหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันในประเทศไทยประเภทปริมาณ จำนวน 4 ฉบับที่มียอดขายสูงสุด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงลักษณะข่าว และภาพข่าวหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันไทยในช่วงเดือนมกราคม-ธันวาคม พ.ศ. 2551 และวิเคราะห์ความสอดคล้องในการนำเสนอข่าวหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์กับหลักความรับผิดชอบต่อสังคม จริยธรรมในการนำเสนอข่าว ทั้งเชิงบวกและลบ เพื่อเสนอข้อเสนอแนะของผู้ศึกษาจากผลการวิจัย ให้เป็นประโยชน์ต่อทิศทางการนำเสนอข่าวที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมในอนาคต

โดยหน่วยในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ หนังสือพิมพ์รายวันในประเทศไทย จำนวน 4 ฉบับที่มียอดขายสูงสุด คือ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ หนังสือพิมพ์ข่าวสด และหนังสือพิมพ์คมชัดลึก ตั้งแต่เดือนมกราคม-ธันวาคม 2551 โดยการเจาะจงคัดเลือกหนังสือพิมพ์ที่ตีพิมพ์ในวันที่ 1 และ วันที่ 15 ของทุกเดือน โดยสุ่มเลือกทุกเดือนตั้งแต่มกราคม-ธันวาคม รวมจำนวน 96 ฉบับ

การเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับข่าวและภาพข่าวหน้าหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบต่อสังคมของหนังสือพิมพ์รายวันทั้ง 4 ฉบับ ที่ได้เก็บรวบรวมจาก หอสมุดแห่งชาติ หอสมุดปรีดี พนมยงค์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ หอสมุดศูนย์ข้อมูลบริหารสู่ออนาคต จำกัด หอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง

โดยในการวิเคราะห์ข้อมูลนั้น เป็นการวิเคราะห์เนื้อหาการเสนอข่าวและภาพข่าวหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์ เพื่อให้ทราบถึงลักษณะการนำเสนอข่าวที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบต่อสังคม

วิเคราะห์ความสอดคล้องในการนำเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์กับหลักความรับผิดชอบต่อสังคม โดยวิเคราะห์ทั้งเชิงลบและเชิงบวก โดยมีการกำหนดหน่วยของการวิเคราะห์ คือ การนับจำนวนของข่าวที่มีการนำเสนอถึงความรับผิดชอบต่อสังคมของหนังสือพิมพ์

ทั้ง 4 ฉบับในแต่ละเดือน โดยข้อมูลที่ได้มานำมาทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์ให้เห็นภาพรวมในแต่ละเนื้อหา ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยสรุปผลการศึกษาดังนี้

1. ลักษณะข่าว และภาพข่าวหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันไทยในช่วงเดือนมกราคม-ธันวาคม พ.ศ. 2551

จากการศึกษาพบว่า หนังสือพิมพ์ทั้ง 4 ฉบับ มีการเสนอข่าวทั้งทางด้านบวกและลบ ทั้งข่าวและภาพข่าว โดยเชิงบวกมีหนังสือพิมพ์ที่เสนอข่าวจำนวน 68 ข่าว เป็นหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ 25 ข่าว คมชัดลึก 19 ข่าว ไทยรัฐ 15 ข่าว และข่าวสด 9 ข่าว โดยเป็นการเสนอข่าว 27 ข่าว ภาพข่าว 41 ข่าว โดยจำแนกประเภทได้ทั้งสิ้นได้ 13 ลักษณะ ในขณะที่ข่าวด้านลบมีจำนวนทั้งสิ้น 70 ข่าว จาก เป็นหนังสือพิมพ์ ไทยรัฐ 25 ข่าว ข่าวสด 21 เดลินิวส์ 14 ข่าว และคมชัดลึก 10 ข่าว โดยเป็นการเสนอข่าว 38 ข่าว ภาพข่าว 32 ข่าว โดยจำแนกประเภทได้ทั้งสิ้น 6 ลักษณะ

2. วิเคราะห์ความสอดคล้องในการนำเสนอข่าวหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์กับหลักความรับผิดชอบต่อสังคม จริยธรรมในการนำเสนอข่าว ทั้งเชิงเชิงบวกและลบ

การเสนอข่าวเชิงบวก

จากการศึกษาได้พบว่า หนังสือพิมพ์ทั้ง 4 ฉบับ ได้มีการนำเสนอข่าวเชิงบวก ซึ่งมีความสอดคล้องกับหลักความรับผิดชอบต่อสังคม รวมถึงหลักคุณธรรมจริยธรรมในการนำเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์และสื่อมวลชน พบว่ามีการนำเสนอข่าวเชิงบวกทั้งหมด 68 ข่าว เป็นการเสนอข่าว 27 ข่าว ภาพข่าว 41 ข่าว โดยการนำเสนอข่าวเชิงบวกจำแนกได้เป็น 13 ลักษณะ ดังนี้

1. เป็นตัวอย่างที่ดีต่อสังคม คือ การเสนอข่าวหรือภาพข่าวที่แสดงให้เห็นถึงคุณงามความดี ความสำเร็จ กิจกรรมต่าง ๆ ที่สร้างสรรค์ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการเป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้คนหมู่มาก เพื่อที่จะได้จดจำเป็นแบบอย่างและนำไปปฏิบัติตาม ทั้งหมด 17 ข่าว

2. สร้างชื่อเสียงให้กับประเทศ คือ การเสนอข่าวที่แสดงให้เห็นถึงความรู้ความสามารถ ของตัวบุคคลหรือองค์กร ที่ประสบความสำเร็จในระดับนานาชาติ ซึ่งทำให้ต่างชาติชื่นชม ยอมรับในความสามารถและความสำเร็จ ซึ่งเป็นการสร้างชื่อเสียงให้กับประเทศ ทั้งหมด 13 ข่าว

3. ส่งเสริมการท่องเที่ยว คือ การเสนอข่าวหรือภาพข่าวที่แสดงให้เห็นถึงกิจกรรมต่าง ๆ ในการท่องเที่ยว ภาพสถานที่ท่องเที่ยว ทั้งหมด 5 ข่าว

4. ส่งเสริมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คือ การเสนอข่าวหรือภาพข่าวที่แสดงให้เห็นถึงความสำเร็จในการทดลองทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทั้งหมด 5 ข่าว

5. ส่งเสริมสุขภาพและการแพทย์ คือ การเสนอข่าวหรือภาพข่าวที่แสดงให้เห็นถึงความสำคัญในการดูแลสุขภาพ พิษภัยจากโรคภัย หรือวิธีการต่างๆ ที่ส่งเสริมให้สุขภาพแข็งแรง ตลอดจนข่าวที่แสดงให้เห็นถึงความสำเร็จในวงการแพทย์ทั้งตัวบุคคลและองค์กร ทั้งหมด 5 ข่าว

6. อนุรักษ์ธรรมชาติและส่งเสริมสิ่งแวดล้อม คือ การเสนอข่าวหรือภาพข่าวที่แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งหมด 4 ข่าว

7. ความมีน้ำใจต่อเพื่อนมนุษย์ คือ การเสนอข่าวหรือภาพข่าวที่แสดงให้เห็นถึงความเมตตาปราณี ช่วยเหลือ และความมีน้ำใจที่ดีต่อกันของผู้คนในสังคม ทั้งหมด 4 ข่าว

8. ส่งเสริมจริยธรรมวัยรุ่น คือ การเสนอข่าวหรือภาพข่าวที่แสดงให้เห็นถึงการปลูกฝังจิตสำนึกที่ดีในด้านต่าง ๆ ให้กับกลุ่มเด็กรุ่นใหม่ ทั้งหมด 3 ข่าว

9. ส่งเสริมความรักของคนในครอบครัว คือ การเสนอข่าวหรือภาพข่าวที่แสดงให้เห็นถึงความรักและความผูกพันของคนในครอบครัวทั้งหมด 3 ข่าว

10.ต่อต้านยาเสพติดและการพนัน คือ การเสนอข่าวหรือภาพข่าวที่แสดงให้เห็นถึงพิษภัยและโทษของการพนัน รวมถึงการจับกุมและปราบปรามแหล่งพนัน ทั้งหมด 3 ข่าว

11. ส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณี คือ การเสนอข่าวหรือภาพข่าวที่แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของวัฒนธรรมประเพณี หรือข่าวการทำกิจกรรมต่างๆ ที่ส่งเสริม สนับสนุน และอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณี ทั้งหมด 3 ข่าว

12. เมตตาสัตว์ คือ การเสนอข่าวหรือภาพข่าวที่แสดงให้เห็นถึงความเมตตาของคนที่มีต่อสัตว์ การช่วยเหลือ ดูแล การให้ความสำคัญกับสิ่งมีชีวิตทุกชีวิต ทั้งหมด 2 ข่าว และ

13. ส่งเสริมธรรมะ คือ การเสนอข่าวหรือภาพข่าวที่แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของหลักธรรมะ การมีธรรมะในจิตใจและนำหลักธรรมะมาใช้ในชีวิตประจำวัน ทั้งหมด 1 ข่าว

การเสนอข่าวเชิงลบ

จากการศึกษาได้พบว่า หนังสือพิมพ์ทั้ง 4 ฉบับ ได้มีการนำเสนอข่าวเชิงลบ ซึ่งยังละเอียดและขาดความสอดคล้องกับหลักความรับผิดชอบต่อสังคม รวมถึงหลักคุณธรรมจริยธรรมในการนำเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์และสื่อมวลชน โดยได้นำเสนอข่าวเชิงลบทั้งหมด 70 ข่าว เป็นการเสนอข่าว 38 ข่าว ภาพข่าว 32 ข่าว พบว่ามีการนำเสนอข่าวเชิงลบทั้งสิ้น 6 ลักษณะ ดังนี้

1. ไม่ให้เกียรติผู้ถูกนำเสนอข่าว คือ การเสนอข่าวหรือภาพข่าวที่แสดงให้เห็นถึงความละเลยที่จะให้ความสำคัญในเกียรติหรือศักดิ์ความเป็นมนุษย์ของผู้ที่ถูกนำเสนอเป็นข่าว อาจเป็นภาพที่น่าเกลียดของผู้ที่เสียชีวิต โดยมีการระบุถึงชื่อ-นามสกุลที่ชัดเจน การระบุถึงรายละเอียดในการถูกกระทำอย่างตรงไปตรงมาด้วยถ้อยคำที่รุนแรงเกินความจริง ทั้งหมด 30 ข่าว

2. สื่อถึงความลามกอนาจาร คือ การเสนอข่าวหรือภาพข่าวที่สื่อให้เห็นถึงความลามกอนาจาร ล่อแหลมหรือยั่วยุ่ด้านกามารมณ์ หรือการใช้ภาษาที่สื่อถึงเรื่องเพศอย่างไม่เหมาะสม ทั้งหมด 15 ข่าว

3. สื่อถึงความรุนแรง คือ การเสนอข่าวที่แสดงให้เห็นถึงความรุนแรง การใช้ภาษาหรือภาพข่าวที่ไม่มีการเซนเซอร์อย่างเหมาะสม ซึ่งอาจเป็นภาพสยดสยอง อุจาดตา และสื่อถึงความรุนแรง ทั้งหมด 10 ข่าว

4. ไม่เคารพสิทธิส่วนบุคคล คือ การเสนอข่าวหรือภาพข่าวที่เป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล เป็นเรื่องส่วนตัวที่มีควรไปก้าวล่วง หรือการนำเสนอข่าวโดยที่ผู้ถูกเสนอข่าวไม่ได้ยินยอมให้นำเสนอ ทั้งหมด 8 ข่าว

5. สื่อถึงความมมงาย คือ การเสนอข่าวหรือภาพข่าวที่สื่อให้เห็นถึงความมมงายมอมเมา หลอกลวงให้เข้าใจผิด หรือข่าวที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อที่ไม่สามารถพิสูจน์ได้ ทั้งหมด 5 ข่าว และ

6. นำพาไปสู่แตกแยกคือ การเสนอข่าวหรือภาพข่าวในประเด็นใดประเด็นหนึ่งบุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือองค์กรใดองค์กรหนึ่ง ซึ่งเป็นที่ยอมรับหรือเป็นที่นิยมของผู้คนในต่างกลุ่มกัน โดยเป็นการเสนอข่าวที่ไม่เหมาะสม จนอาจนำมาสู่ความขัดแย้งแตกแยกของกลุ่มคนเหล่านั้นได้ ทั้งหมด 2 ข่าว

จากการเสนอข่าวดังกล่าว ได้แสดงให้เห็นว่า หนังสือพิมพ์ทั้ง 4 ฉบับได้มีการนำเสนอข่าวเชิงบวกที่คำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคม รวมถึงคุณธรรมจริยธรรมในการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชนและหนังสือพิมพ์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างสรรค์สังคมตลอดจนเป็นการสร้างค่านิยมและทัศนคติในที่ดีให้เกิดขึ้นในสังคม และมีการเสนอข่าวเชิงลบ ที่ยังละเลยและขาดการคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคม รวมถึงคุณธรรมจริยธรรมในการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชนและหนังสือพิมพ์ ซึ่งการละเลยถึงความรับผิดชอบต่อสังคมในจุดนี้อาจสร้างผลกระทบด้านลบให้กับสังคม ตลอดจนค่านิยมและทัศนคติในด้านลบให้เกิดขึ้นกับกลุ่มคนในสังคม

ข้อเสนอแนะ

1. บรรณาธิการ หัวหน้าข่าว ผู้สื่อข่าว ควรมีความรู้ ความเข้าใจ และให้ความสำคัญ ของหลักการนำเสนอข่าวที่สอดคล้องกับความรับผิดชอบต่อสังคม
2. นายทุน ผู้บริหาร ผู้ผลิต ต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อสังคม ไม่มุ่งเน้นแต่เพียงผลกำไรในการประกอบธุรกิจเพียงอย่างเดียว
3. องค์กร และหน่วยงานด้านหนังสือพิมพ์ ควรจัดให้มีการให้ความรู้ มีการปลูกฝังจิตสำนึกให้กับกับบุคลากรก่อนที่จะเข้ามาทำงาน ให้มีความรู้ความเข้าใจ ในประเด็น ความรับผิดชอบต่อสังคม หรือมีการจัดสัมมนาให้ความรู้ในเรื่องดังกล่าวอย่างสม่ำเสมอ
4. ควรมีการสร้างองค์กรหรือหน่วยงานขึ้นมาตรวจสอบการทำงานของหนังสือพิมพ์ อย่างจริงจังและเข้มแข็ง โดยทำหน้าที่ตรวจสอบการทำงานและกระตุ้นเตือน รวมถึงมีบทลงโทษ ในกรณีที่หนังสือพิมพ์ละเลย ไม่ใส่ใจในหลักความรับผิดชอบต่อสังคมจนเกิดผลกระทบด้านลบต่อสังคม

ข้อเสนอเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาจำนวนหนังสือพิมพ์เพิ่มมากขึ้น เพื่อให้ครอบคลุมถึงหนังสือพิมพ์ ในหลายประเภท ไม่จะเป็นหนังสือพิมพ์ด้านปริมาณ หนังสือพิมพ์ด้านคุณภาพ หรือหนังสือพิมพ์ หัวต่างประเทศ
2. ควรมีการศึกษาจำนวนหน้าในแต่ละฉบับของหนังสือพิมพ์เพิ่มมากขึ้น เพราะใน ปัจจุบันหนังสือพิมพ์มีการตีพิมพ์ในหลากหลายลักษณะที่แตกต่างกันออกไป โดยบางฉบับอาจมีการปรับเปลี่ยนหน้าหรือนำเสนอข่าวที่น่าสนใจไว้ในหน้าต่าง ๆ ที่อาจไม่ใช่ในหน้าหนึ่งเสมอไป เพื่อการศึกษาจะได้มีผลครอบคลุมในเนื้อรวมทั้งฉบับได้มากที่สุด
3. ควรมีการสัมภาษณ์ บรรณาธิการ หัวหน้าข่าว ผู้สื่อข่าว หรือนายทุนและผู้บริหาร ขององค์กรหนังสือพิมพ์ เพิ่มเติม เพื่อสะท้อนมุมมองเนื้อหาได้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น
4. ควรมีการศึกษากับหน่วยงาน หรือองค์กรที่เกี่ยวข้องกับหนังสือพิมพ์โดยตรง เช่น สมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ เป็นต้น เพื่อ ความสมบูรณ์ของเนื้อหา เนื่องจากเป็นองค์กรที่ทำงานเกี่ยวข้องกับหนังสือพิมพ์โดยตรง